

MÔN: TOÁN - KHỐI 7 ĐẠI SỐ TUẦN 1,2(06/9-19/9)

NĂM HỌC: 2021 – 2022

Phần

ĐẠI SỐ

Tuần 1 (6/9 – 11/9)

CHƯƠNG I: SỐ HỮU TỈ. SỐ THỰC
BÀI 1: TẬP HỢP Q CÁC SỐ HỮU TỈ

1. Số hữu tỉ

ĐỊNH NGHĨA: Số hữu tỉ là số được viết dưới dạng phân số : $\frac{a}{b}$ ($a, b \in \mathbb{Z}, b \neq 0$).

- Các phân số đã học ở lớp 6 được gọi là các số hữu tỉ.
- Tập hợp các số hữu tỉ được kí hiệu: $\mathbb{Q}$

Ví dụ: 3; -0,5; 0; $2\frac{5}{7}$,... là các số hữu tỉ.

Chú ý:

- + Các số nguyên cũng là số hữu tỉ.
- + Các số hữu tỉ có mẫu âm thì đưa dấu – lên trên tử.
- + Các số thập phân cũng là số hữu tỉ.

2. Biểu diễn số hữu tỉ trên trục số

Tương tự như đối với số nguyên, ta có thể biểu diễn mọi số hữu tỉ trên trục số.

3. So sánh hai số hữu tỉ

+ Với hai số hữu tỉ : $\frac{a}{b}$ và $\frac{c}{d}$ ta luôn có: $\frac{a}{b} < \frac{c}{d}$ hoặc $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ hoặc $\frac{a}{b} > \frac{c}{d}$.

+ Để so sánh hai số hữu tỉ ta viết chúng dưới dạng phân số cùng mẫu rồi so sánh 2 tử của 2 phân số đó.

VD1: So sánh hai phân số hữu tỉ : 0,7 và $\frac{4}{5}$.

$$\text{Ta có : } \begin{cases} 0,7 = \frac{7}{10} \\ \frac{4}{5} = \frac{8}{10} \end{cases} \text{ mà } \frac{7}{10} < \frac{8}{10} \Rightarrow 0,7 < \frac{4}{5}.$$

- + Số hữu tỉ lớn hơn 0 được gọi là số hữu tỉ dương
- + Số hữu tỉ nhỏ hơn 0 được gọi là số hữu tỉ âm
- + Số 0 không là số hữu tỉ dương, cũng không là số hữu tỉ âm.
- + Số hữu tỉ dương lớn hơn 0 lớn hơn số hữu tỉ âm.

BÀI TẬP ÁP DỤNG

Bài 1: Điền các kí hiệu $\mathbb{N}$, $\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$ vào dấu ...

- a) $2000 \in \dots$ b) $\frac{4}{5} \in \dots$ c) $\frac{-7}{100} \in \dots$
d) $-671 \in \dots$ e) $\frac{-671}{1} \in \dots$

Bài 2(Bài 3/8 sgk): So sánh các số hữu tỉ sau: (Thực hiện tương tự ví dụ 1)

- a) $x = \frac{2}{-7}$ và $y = \frac{-3}{11}$ b) $x = \frac{-213}{300}$ và $y = \frac{18}{-25}$ c) $x = -0,75$ và $y = \frac{-3}{4}$

BÀI 2: CỘNG, TRỪ SỐ HỮU TỈ

1. Cộng, trừ hai số hữu tỉ

- Phép cộng trong tập Q cũng có các tính chất cơ bản như phép cộng trong tập Z: Giao hoán, kết hợp, Cộng với số 0. Mỗi số hữu tỉ đều có 1 số đối.

Với $x = \frac{a}{m}$, $y = \frac{b}{m}$ ($a, b, m \in \mathbb{Z}$, $m > 0$), ta có:

$$x + y = \frac{a}{m} + \frac{b}{m} = \frac{a+b}{m}; \quad x - y = \frac{a}{m} - \frac{b}{m} = \frac{a-b}{m}$$

Ví dụ 1 ?1 Tính: a) $0,6 + \frac{2}{-3} = \frac{3}{5} + \frac{-2}{3} = \frac{9+(-10)}{15} = \frac{-1}{15}$

2. Quy tắc “chuyển vế”

* Quy tắc: - Khi chuyển vế một số hạng tử từ vế này sang vế kia của một đẳng thức, ta phải đổi dấu hạng tử đó. $\forall x, y, z \in \mathbb{Q}: x + y = z \Rightarrow x = z - y$

Ví dụ 2: Tìm x, biết

a) $x - \frac{1}{2} = \frac{-2}{3}$ theo quy tắc “chuyển vế” ta có: $x = \frac{-2}{3} + \frac{1}{2} = \frac{-4}{6} + \frac{3}{6} = \frac{-1}{6}$

Vậy $x = \frac{-1}{6}$

BÀI TẬP ÁP DỤNG

Bài tập 1 (Bài 6/10 sgk): Tính: (Thực hiện tương tự ví dụ 1)

- a) $\frac{-1}{21} + \frac{-1}{28}$ b) $\frac{-8}{18} - \frac{15}{27}$ c) $\frac{-5}{12} + 0,75$ d) $3,5 - \left(-\frac{2}{7}\right)$
e) $\frac{3}{7} + \left(\frac{5}{2}\right) + \left(-\frac{3}{5}\right)$

Bài 2: Tính:

- a) $-3\frac{3}{4} + \frac{-10}{25} + \frac{-6}{12}$ b) $4 - 1\frac{2}{5} - \frac{8}{3}$
c) $-\frac{5}{12} + 1\frac{5}{18} - 2,25$ d) $-0,6 - \frac{-4}{9} - \frac{16}{15}$

$$e) \quad -1\frac{2}{3} + \frac{3}{4} - \frac{1}{2} + 2\frac{1}{6}$$

$$f) \quad -1 + \frac{1}{3} - \frac{1}{9} + \frac{1}{27} - \frac{1}{81}$$

$$g) \quad \frac{7}{12} - \left(-\frac{1}{5}\right) - \frac{5}{6} + \frac{2}{3} + \left(-\frac{1}{5}\right)$$

$$h) \quad \frac{1}{2} + \left(\frac{16}{21} + \frac{27}{13}\right) - \left(\frac{14}{13} - \frac{5}{21}\right)$$

Bài tập 3: Tìm x, biết: (Thực hiện tương tự ví dụ 2)

$$a. \quad x + \frac{1}{3} = \frac{3}{4}$$

$$b. \quad x - \frac{3}{4} = \frac{1}{2}$$

$$c. \quad \frac{1}{2} - \left(x + \frac{1}{3}\right) = \frac{5}{6}$$

$$d. \quad -x - \frac{2}{3} = -\frac{6}{7}$$

$$e. \quad \frac{3}{4} - \left(x + \frac{1}{2}\right) = \frac{4}{5}$$

Tuần 2 (13/9 – 18/9)

BÀI 3: NHÂN, CHIA SỐ HỮU TỈ

1. Kiến thức cần nhớ

Nhân, chia hai số hữu tỉ

+ Nhân 2 số hữu tỉ ta nhân tử với tử, mẫu với mẫu rồi rút gọn: $\frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{a.c}{b.d}$

+ Chia 2 số hữu tỉ ta chuyển thành nhân với nghịch đảo của số chia:

$$\frac{a}{b} : \frac{c}{d} = \frac{a}{b} \cdot \frac{d}{c} = \frac{a.d}{b.c}$$

2. Áp dụng

Ví dụ 1: Tính:

$$a/ \quad 3,5 \cdot \left(-1\frac{2}{5}\right) = \frac{7}{2} \cdot \frac{-7}{5} = \frac{7 \cdot (-7)}{2 \cdot 5} = \frac{-49}{10}$$

$$b/ \quad \frac{-5}{23} : (-2) = \frac{-5}{23} \cdot \frac{-1}{2} = \frac{(-5) \cdot (-1)}{23 \cdot 2} = \frac{5}{46}$$

Chú ý: Thương của phép chia số hữu tỉ x cho số hữu tỉ y được gọi là tỉ số của 2 số x, y:

$$\text{Kí hiệu: } \frac{x}{y}$$

Ví dụ 2: Tỉ số của hai số 5 và 10 là $\frac{5}{10}$ hoặc 5:10.

BÀI TẬP ÁP DỤNG

Bài 1: Tính (Thực hiện tương tự ví dụ 1)

$$a, \quad \frac{-4}{7} \cdot \frac{21}{8}$$

$$b, \quad -3\frac{1}{7} \cdot \frac{6}{55} \cdot \left(\frac{-7}{12}\right)$$

$$c, \quad \frac{-5}{9} : \frac{-7}{18}$$

$$d, \quad \left(-1\frac{1}{2}\right) : \frac{3}{4} \cdot \left(-4\frac{1}{2}\right)$$

$$e, \frac{-10}{11} \cdot \frac{8}{9} + \frac{7}{18} \cdot \frac{10}{11} \quad g, \left(-\frac{2}{3} + \frac{3}{7}\right) : \frac{4}{5} + \left(-\frac{1}{3} + \frac{4}{7}\right) : \frac{4}{5}$$

Bài 2: Tìm x

$$\begin{array}{lll} a) \frac{-1}{10} + \frac{2}{5}x + \frac{7}{20} = \frac{1}{10} & b) \frac{1}{3} + \frac{1}{2} : x = -\frac{1}{5} & c) -\frac{2}{3} : x + \frac{5}{8} = -\frac{7}{12} \\ d) \frac{1}{2}x + 2\frac{1}{2} = 3\frac{1}{2}x - \frac{3}{4} & e) \frac{2}{3}x - \frac{2}{5} = \frac{1}{2}x - \frac{1}{3} & f) \frac{1}{3}x + \frac{2}{5}(x+1) = 0 \end{array}$$

BÀI 4: GIÁ TRỊ TUYỆT ĐỐI CỦA MỘT SỐ HỮU TỈ. CỘNG, TRỪ, NHÂN, CHIA SỐ THẬP PHÂN

1. Kiến thức cần nhớ

+ Giá trị tuyệt đối của 1 số hữu tỉ x là khoảng cách từ điểm x đến 0 trên trục số.

Kí hiệu là: $|x|$

$$|x| = \begin{cases} x & \text{nếu } x \geq 0 \\ -x & \text{nếu } x < 0 \end{cases}$$

Ví dụ: $x = \frac{1}{7}$ thì $|x| = \left|\frac{1}{7}\right| = \frac{1}{7}$, $x = -2\frac{1}{3}$ thì $|x| = \left|-2\frac{1}{3}\right| = \frac{7}{3}$

Tính:

$$\frac{1}{2} + \left|\frac{-5}{4}\right| : 0,25 = \frac{1}{2} + \frac{5}{4} : \frac{1}{4} = \frac{1}{2} + \frac{5}{4} \cdot \frac{4}{1} = \frac{1}{2} + 5 = \frac{1}{2} + \frac{10}{2} = \frac{11}{2}$$

Nhận xét: Với mọi $x \in \mathbb{Q}$ ta luôn có $|x| \geq 0$, $|x| = |-x|$ và $|x| \geq x$

+ **Cộng, trừ, nhân, chia số thập phân**

Để cộng, trừ, nhân, chia số thập phân ta có thể viết chúng về phân số rồi tính bình thường.

2. Áp dụng

VD: $\frac{1}{2} + \left|\frac{-5}{4}\right| : 0,25 = \frac{1}{2} + \frac{5}{4} : \frac{1}{4} = \frac{1}{2} + \frac{5}{4} \cdot \frac{4}{1} = \frac{1}{2} + 5 = \frac{1}{2} + \frac{10}{2} = \frac{11}{2}$

VD: Tìm x, biết $|x - 3,5| = 7,5$

Ta có: $x - 3,5 = 7,5$ hoặc $x - 3,5 = -7,5$

$x = 7,5 + 3,5$ hoặc $x = -7,5 + 3,5$

$x = 11$ hoặc $x = -4$

BÀI TẬP ÁP DỤNG

Bài 1: Thực hiện phép tính:

a, $1\frac{3}{5} - \left|\frac{5}{2}\right| + \frac{-1}{4} + \frac{1}{8}$.

b, $\frac{12}{7} \cdot 13 \cdot \left|\frac{-1}{3}\right| + \frac{2}{3} : \frac{7}{12}$

BÀI TẬP ÁP DỤNG

Bài tập 1 (Bài 25/16 sgk): Tìm x, biết

a) $|x-1,7|=2,3$;   b) $\left|x+\frac{3}{4}\right|-\frac{1}{3}=0$ c) $3,6-|x-0,4|=0$.   d) $\left|\frac{1}{2}x+\frac{3}{5}\right|=\frac{1}{2}$

Bài 2: Tìm x biết:

a) $\left|x+\frac{1}{3}\right|=0$

b) $|x|-\frac{3}{5}=\frac{5}{9}$

c) $\left|x+\frac{3}{4}\right|=\frac{1}{2}$

d) $\left|\frac{5}{18}-x\right|-\frac{7}{24}=0$

e) $\frac{2}{5}-\left|\frac{1}{2}-x\right|=6$

f) $\left|\frac{3}{8}-x\right|+\frac{5}{6}=\frac{7}{4}$

g) $\left|x:\left(-\frac{5}{6}\right)-\frac{3}{4}\right|=2$

h) $\left|-2:x+\frac{5}{6}\right|=\frac{3}{4}$

i) $\left|\left(-\frac{2}{3}\right)\cdot x+\frac{3}{8}\right|\cdot\left(-\frac{8}{5}\right)=-\frac{8}{15}$